

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 211.500 van 24 februari 2011
in de zaak A. 179.723/VII-37.584.**

In zake : 1. Koen DEMONIE
 2. Marc DEMONIE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Myriam Van Buggenhout
 kantoor houdend te Rotselaar
 Echostraat 8
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

1. het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de
 Vlaamse regering
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Yves François
 kantoor houdend te Waregem
 Eertbruggestraat 10
 bij wie woonplaats wordt gekozen
2. de GEMEENTE STADEN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Wim Rasschaert
 kantoor houdend te Erpe-Mere
 Ten Bos 30
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 22 december 2006, strekt tot de
nietigverklaring van :
 - het besluit van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, en Ruimtelijke
Ordering van 30 augustus 2006 houdende goedkeuring van het rooilijn- en
onteigeningsplan houdende de fietsdoorsteek Vijverbosstraat-Cockstraat te Staden
en van

- de beslissing van de gemeenteraad van de gemeente Staden van 27 januari 2005 houdende de definitieve vaststelling van het rooilijn- en onteigeningsplan voor de fietsdoorsteek Vijverbosstraat-Cockstraat.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 169.417 van 27 maart 2007 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekers hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

Bij arrest nr. 199.726 van 21 januari 2010 worden de debatten heropend, beschikken de partijen over een termijn van 30 dagen om hun opmerkingen bij het auditorsverslag schriftelijk te formuleren, en wordt het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het auditoraat gelast het onderzoek van de zaak voort te zetten.

De verzoekers hebben een memorie ingediend met opmerkingen bij het auditorsverslag.

Eerste auditeur Eric Lanckswert heeft een aanvullend verslag opgesteld.

De verzoekers hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De tweede verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 3 februari 2011.

Staatsraad Eric Brewaeys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Bernard Derveaux, die loco advocaat Myriam Van Buggenhout verschijnt voor de verzoekers, advocaat Yves François, die verschijnt voor de eerste verwerende partij, en advocaat Wim Rasschaert, die verschijnt voor de tweede verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Eric Lanckswaert heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De verzoekers zijn eigenaar van percelen, "palend aan de Vandendriesscheweg - sentier nr. 28 en chemin nr. 25bis", te Staden.

3.2. Op 27 november 2003 beslist de gemeenteraad van Staden "principieel om de Vandendriessche (sentier nr. 28 en chemin nr. 25bis) gedeeltelijk af te schaffen en te verleggen" en tevens, voor dit traject het rooilijn- en onteigeningsplan voorlopig vast te stellen, ter realisatie van een fietspad.

3.3. Tijdens het openbaar onderzoek dienen, onder meer, de verzoekers bezwaren in.

3.4. Op 29 april 2004 beslist de gemeenteraad van Staden de tijdens het openbaar onderzoek gemaakte bezwaren "deels" te aanvaarden, "waardoor de plannen moeten worden aangepast".

3.5. Deze aanpassing van de plannen wordt, bij gemeenteraadsbesluit van 5 juli 2004, voorlopig vastgesteld. Tevens wordt

"principieel besloten om de fietsdoorsteek tussen de Vijverbosstraat en de Cockstraat te realiseren in samenwerking met de provincie".

3.6. Over die aangepaste plannen wordt een nieuw openbaar onderzoek georganiseerd. Onder meer de eerste verzoeker dient opnieuw bezwaar in.

3.7. Op 27 januari 2005 bespreekt en weerlegt de gemeenteraad van Staden de tijdens het openbaar onderzoek gemaakte bezwaren en beslist hij het rooilijn- en onteigeningsplan definitief vast te stellen. Dit is de tweede bestreden beslissing.

3.8. Na advies van de bestendige deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen van 15 december 2005 keurt de Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening op 30 augustus 2006 voormelde plannen goed en beslist hij dat "het algemeen nut de inbezitneming vordert van de inkomsten op het onteigeningsplan voor de fietsdoorsteek Vijverbosstraat - Cockstraat van de gemeente Staden". Dit is het eerste bestreden besluit.

IV. Rechtsmacht van de Raad van State

Standpunt van de verzoekers

4. Als antwoord op het initieel auditoraatsverslag waarin werd besloten tot de onontvankelijkheid van het beroep wegens onbevoegdheid van de Raad van State ingevolge een tussengekomen vonnis van de vrederechter, stellen de verzoekers in hun memorie na het tussenarrest nr. 199.726 van 21 januari 2010 dat de vrederechter van het eerste kanton te Ieper op 20 juli 2009 de onteigeningsvordering onontvankelijk verklaarde, dat in dit vonnis werd berust en dat er geen vordering meer hangende is voor de vrederechter. De Raad van State blijft volgens hen bevoegd. Er anders over oordelen zou volgens de verzoekers betekenen dat het volstaat louter formeel een vordering in te leiden bij de

vrede rechter om de onbevoegdheid van de Raad van State teweeg te brengen. In de gegeven omstandigheden zou er door het stilzitten van de onteigenaar geen effectieve rechtsbescherming meer zijn voor de verzoekers.

Beoordeling

5. Krachtens de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte, heeft de vrede rechter, wanneer de onteigenaar de vordering tot onteigening bij hem heeft ingeleid, als opdracht de voor de onteigening vereiste besluiten van de onteigenende overheid zowel op hun interne als op hun externe wettigheid te toetsen. Die bevoegdheid van de justitiële rechter sluit de bevoegdheid van de Raad van State uit om kennis te nemen van een beroep tot nietigverklaring van die handelingen indien dat beroep is ingesteld door de onteigende. Deze bevoegdheidsuitsluiting geldt vanaf de dagvaarding om voor de justitiële rechter te verschijnen en ten aanzien van de personen die tot die procedure toegang hebben. Zij geldt ook voor het beroep tot nietigverklaring dat bij de Raad van State is ingesteld vooraleer de zaak bij de vrede rechter aanhangig werd gemaakt.

De Raad van State herneemt zijn initiële bevoegdheid om uitspraak te doen over het ingestelde beroep niet nadat de justitiële rechter uitspraak heeft gedaan over de vordering tot onteigening. Het komt immers aan de Raad van State niet toe het vonnis van de vrede rechter te beoordelen.

De argumentatie van de verzoekers dat er door het stilzitten van de onteigenaar voor hen geen effectieve rechtsbescherming meer is, gaat ter zake niet op, nu de vordering van de gemeente Staden voor de vrede rechter, die er onder meer toe strekt "de onteigening te horen bevelen" van bepaalde percelen, onontvankelijk is verklaard. Dit geldt des te meer nu het vonnis van de vrede rechter vaststelt dat eisende partij in die procedure, d.i. de gemeente Staden, het ministerieel besluit niet kan aanwenden om de door haar ingestelde vordering

te verantwoorden. De situatie houdt geen aantasting in van de rechtsbescherming van de onteigende. Als er op grond van de "gewone" onteigeningsprocedure opnieuw een vordering zou worden ingesteld voor de burgerlijke rechtbank ter uitvoering van het onteigeningsbesluit kan de onteigende zijn rechten en bezwaren ten volle voor de justitiële rechter laten gelden.

Met de bestreden beslissing is ook een rooilijnplan goedgekeurd. Voor dit luik van de bestreden beslissing blijft de Raad van State wel bevoegd.

V. Ontvankelijkheid

6.1. De eerste verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord een exceptie van laattijdigheid op. Zij stelt dat het beroep laattijdig is ingesteld, vermits het bestreden besluit al op 28 september 2006 in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd en het verzoekschrift "wellicht pas op 26.12.2006 (werd) gepost".

6.2. De tweede verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord op dat het verzoekschrift onontvankelijk is in zoverre het betrekking heeft op de gemeenteraadsbeslissing van 27 januari 2005, omdat deze beslissing nog niet uitvoerbaar was, vermits zij de goedkeuring behoefde van hogere overheden, en geen griefhoudende handeling is. Bovendien kwam de eerste verzoeker reeds eerder bij de Raad van State wat betreft het tweede bestreden besluit.

Beoordeling

7.1. Het eerste bestreden ministerieel besluit wijzigt op een rechtstreekse wijze de individuele rechtstoestand van de verzoekers en heeft een individuele strekking zodat het aan hen diende te worden ter kennis gebracht. Het is pas bij de kennisgeving, en niet op het ogenblik van de publicatie bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad, dat de beroepstermijn ingaat. Aangezien het eerste

bestreden besluit met een aangetekende brief van 23 oktober 2006 aan de verzoekers werd ter kennis gebracht en het annulatieberoep werd ingesteld op 22 december 2006, is het tijdig.

De eerste exceptie wordt verworpen.

7.2. Het tweede bestreden besluit is, als gemeenteraadsbesluit, onderworpen aan de goedkeuring van de Vlaamse regering vooraleer het uitvoerbaar wordt. Aan goedkeuring onderworpen handelingen kunnen slechts worden aangevochten na de goedkeuring ervan. Dat is te dezen gebeurd door het eerste bestreden besluit.

Het annulatieberoep dat de eerste verzoeker tegen het goedkeuringsbesluit heeft ingesteld, is met toepassing van "artikel 14bis" verworpen met het arrest nr. 160.835 van 29 juni 2006.

De tweede exceptie wordt verworpen.

VI. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Standpunt van de verzoekers

8.1. De verzoekers voeren als eerste middel de schending aan van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen (hierna : wet van 10 april 1841).

In een eerste onderdeel betogen zij dat over het rooilijn- en onteigeningsplan niet kon worden beslist zonder verder te beslissen over de gedeeltelijke afschaffing en verlegging van de Vandendriesscheweg. In het tweede onderdeel voeren de verzoekers in essentie aan dat de buurtweg niet meer bestaat omwille van verjaring.

8.2. De tweede verwerende partij stelt dat niet valt in te zien "welk voordeel en (derhalve) welk belang de verzoekers, tot twee keer gehoord omtrent de wijziging van het buurtwegentracé, bij dit proceduremiddel zouden kunnen doen gelden".

8.3. In de memorie van wederantwoord voeren de verzoekers, kort samengevat, aan dat de Raad van State wel degelijk dient te onderzoeken of de twee bestreden beslissingen regelmatig zijn tot stand gekomen, en dat artikel 28 van de wet van 10 april 1841 ook voor de beweerde "rechtttrekking" van de buurtweg geldt. De bestreden beslissingen miskennen volgens hen de procedures van de voormelde wet, nu de bestendige deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen een beslissing diende te nemen en zij dat niet heeft gedaan. Artikel 28bis van de bewuste wet veronderstelt volgens de verzoekers een algemeen rooiingsplan, hetgeen niet voorhanden is.

Bovendien zou volgens hen uit het ministerieel besluit van 10 december 1998 blijken dat het globaal tracé van de voet- en buurtweg grotendeels niet meer te herkennen is.

Beoordeling

9.1. Het feit dat de verzoekers reeds twee keer zijn gehoord omtrent de wijziging van het buurtwegentracé kan geen invloed kan hebben op het belang dat zij laten gelden bij het middel.

De exceptie van de tweede verwerende partij is niet gegrond.

9.2. Er bestaat geen rechtsregel die gebiedt dat de procedure tot gedeeltelijke afschaffing en verlegging van een buurtweg en de procedure tot vaststelling van een rooilijn- en onteigeningsplan gelijktijdig moeten worden doorlopen. In de procedure tot afschaffing en verlegging van een buurtweg kunnen ook bezwaren worden ingediend waarmee de deputatie rekening kan houden.

9.3. Het tweede middelonderdeel met betrekking tot de verjaring kan niet dienstig worden ingeroepen. De bestreden beslissing heeft immers geen betrekking op de afschaffing of de verlegging van de buurtweg.

9.4. Het eerste middel is deels ongegrond en deels onontvankelijk.

Tweede middel

Standpunt van de partijen

10.1. Als tweede middel voeren de verzoekers de schending aan van artikel 1 van het eerste aanvullend protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, en van artikel 16 van de Grondwet en artikel 544 van het burgerlijk wetboek.

Het middel houdt in essentie in dat het onteigeningsrecht van de overheid op beperkende wijze dient geïnterpreteerd te worden en dat de aantasting van het eigendomsrecht minimaal dient te zijn. De fietsdoorsteek kan volgens de verzoekers gemakkelijker via een bestaande weg, de Rozestraat, gerealiseerd worden.

10.2. In de memorie van antwoord betoogt de verwerende partij onder meer, dat het middel onontvankelijk is op basis van artikel 144 van de Grondwet

Beoordeling

11. Het tweede middel heeft enkel betrekking op het onteigeningsplan en is niet ontvankelijk aangezien de Raad van State terzake geen rechtsmacht heeft.

Derde middel

Standpunt van de verzoekers

12. In het verzoekschrift wordt als derde middel de schending ingeroepen van de gemeentelijke autonomie, "zoals o.a. vastgelegd in art. 41, 162, 2° Grondwet, de Gemeentewet en het Vlaams Gemeentedecreet".

Het middel houdt, samengevat, in dat de gemeenteraad zich geen eigen oordeel heeft kunnen vormen over het tracé, maar slaafs de instructies heeft opgevolgd van de provinciale overheid, en dat de tweede bestreden beslissing onwettig is doordat zij gebaseerd is op de beslissing van de gemeenteraad van 5 juli 2004, die niet voldoet aan de beslissing van 29 april 2004.

Beoordeling

13. Het eerste onderdeel van het middel is onvoldoende uitgewerkt en dus onontvankelijk. Er wordt ook niet aangegeven welke instructies van de provincie door de gemeente Staden slaafs zouden zijn gevolgd.

Het tweede onderdeel van het middel is eveneens onduidelijk. Uit het middel blijkt niet in welk opzicht de beslissing van de gemeenteraad van 5 juli 2004 niet zou voldoen aan de beslissing van de gemeenteraad van 29 april 2004, en de verzoekers verschaffen hieromtrent geen verduidelijking.

Het derde middel is niet ontvankelijk.

Vierde middel

Standpunt van de verzoekers

14. In het vierde middel roepen de verzoekers de schending in van de motiveringsplicht. Het middel houdt in dat er "onvoldoende rekening (werd) gehouden met de inhoud van de bezwaarschriften van verzoekers, die immers ofwel helemaal niet, slechts gedeeltelijk of zelfs verkeerd beantwoord werden", en dat de motieven die de bestreden beslissingen zouden moeten schragen elke grond missen. Wat het tweede onderdeel betreft lichten de verzoekers toe dat de tweede verwerende partij zich beroept "op bepalingen van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, dat door geen ruimtelijk uitvoeringsplan, dat de enige juridische basis kan vormen voor het goedgekeurde 'rooi- en onteigeningsplan', geconcretiseerd is".

Beoordeling

15. In het gemeenteraadsbesluit van 27 januari 2005 werd uitvoerig en concreet ingegaan op de ingediende bezwaarschriften. Wat betreft de bezwaarschriften van de verzoekers geeft dit besluit eerst een samenvatting, en wordt vervolgens ingegaan op de onderscheiden punten van kritiek die in de bezwaarschriften zijn ontwikkeld. Zo wordt, onder meer, ingegaan op de problematiek van de "verbrede uitmonding aan de Meiboomstraat" en de kwestie van de uniforme wegbreedte van 4,35 meter.

De motivering aangaande deze kwesties is niet onjuist of kennelijk onredelijk. De motiveringsplicht vereist niet dat de zienswijze die de verzoekers opperen in hun bezwaarschriften wordt bijgetreden. Het volstaat dat tot uitdrukking wordt gebracht waarom deze visie niet wordt gevolgd, en te dezen is aan deze vereiste voldaan.

Het is niet verboden om in bestuurlijke beslissingen te verwijzen naar de beleidsopties van belangrijke beleidsdocumenten zoals het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Het blijkt overigens niet dat dit gemeentelijk ruimtelijk structuurplan als werkelijke rechtsgrond voor de bestreden beslissingen heeft gefungeerd en de verzoekers tonen dit ook niet aan.

Het vierde middel is niet gegrond.

Vijfde middel

Standpunt van de verzoekers

16. De verzoekers voeren als vijfde middel de schending aan "van de beginselen van behoorlijk bestuur". Meer in het bijzonder bekritisieren zij dat de tweede verwerende partij een alternatief voorstel voor een fietsverbinding tussen de kernen van Oostnieuwkerke en Westrozebeke, via de Rozestraat, volledig naast zich heeft neergelegd. Nochtans zou een behoorlijke belangenafweging volgens hen tot een ander besluit hebben moeten leiden. Daarbij gaan zij dieper in op de concrete gegevens van de goedgekeurde fietsdoorsteek en oefenen zij kritiek uit op de investeringen voor de infrastructuurwerken voor de beoogde fietsverbinding, die volgens hen een veelvoud vormen van de investeringen bij een tracé langs de Rozestraat.

In hun laatste memorie voegen de verzoekers nog toe dat hun argumentatie aantoont dat "het bestreden besluit kennelijk onredelijk is".

Beoordeling

17. Zoals hoger aangegeven mag de Raad van State de opportuniteit van een beslissing slechts marginaal toetsen. Uit de bespreking van de vorige middelen is gebleken dat de keuze voor het uiteindelijk tracé niet kennelijk onredelijk is.

Dat het gekozen wegtraject eventueel voor bijkomende last of hinder zorgt voor een aantal landbouwbedrijven toont op zich niet aan dat er sprake is van onbehoorlijk bestuur of van een kennelijk onredelijke belangenafweging.

Het vijfde middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekers worden verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 700 euro, elk voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van vierentwintig februari tweeduizend en elf, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Luc Hellin,	kamervoorzitter,
Eric Brewaeys,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Bart Tettelin,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Luc Hellin